

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

20 Fogtmand

Udgivet af
KAMMERATERNES HJÆLPEFOND

Nr. 1

Januar 1948

3. Aargang

Indhold:

Da SS-erne „evakuerede“
Neuengamme.

★

Fem Kammerater hjem fra
Stutthof.

★

Er Tab af almen Tillid for
bestandig en umenneskelig
Straf?

★

Interessante Fotos fra
Sachenshausen-Processen,

★

Resolutionen fra Warszawa

★

Ingen Amnesti i Norge.

★

Breve fra Læserne

Forsiden:

Nytaarssneen flyger ved
Korset i Nyhavn.

Aarhus

A/S HANS SCHOURUP
JYLLANDS STAAL- & MASKINFORRETNING
Aarhus - Tlf. 7500

Paa Gensyn hos
Bajsen

AARHUS

Esbjerg

Brugsforeningen »Frem«
ESBJERG

Vognmand Erik Bang
Skolegade 71 - Esbjerg

Esbjerg ny Andelsmejeri
Nygaardsvej 37

J. ANDERSKOV
Civilingeniør
Esbjerg

H. Thomsen Petersen
Vognmands-og Brændselsforretning Borgergade 71 Esbjerg
Tlf. 326 - Grundl. 1901

Randers

A/s Bjerregaard, Noe & Co.
Randers
Hobro - Hadsund

Randers Kul-Kompagni
Aktieselskab

ALFRED ZACHO
Randers

A/s Trifolium Frø
Randers

RANDERS SÆVÆRK
TRÆ & FINERHANDEL

Tlf. 3838 (fl. Lin.)

Vestergade 40

Fredericia

Papir-Kompagniet

Henning Raackmann — Fredericia

Papirvarefabrik . Æskefabrik . Bogtrykkeri

Horsens

Aktieselskabet

Brdr. W. & S. Sørensen
Juvelerer og Guldsmede
Horsens

Odense

**Fyns Stiftsbogtrykkeri
og Reproduktionsanstalt**
ODENSE

Svendborg

Svendborg litografiske Trykkerier
Stentrykkeri og Æskefabrik
Telefon 1815

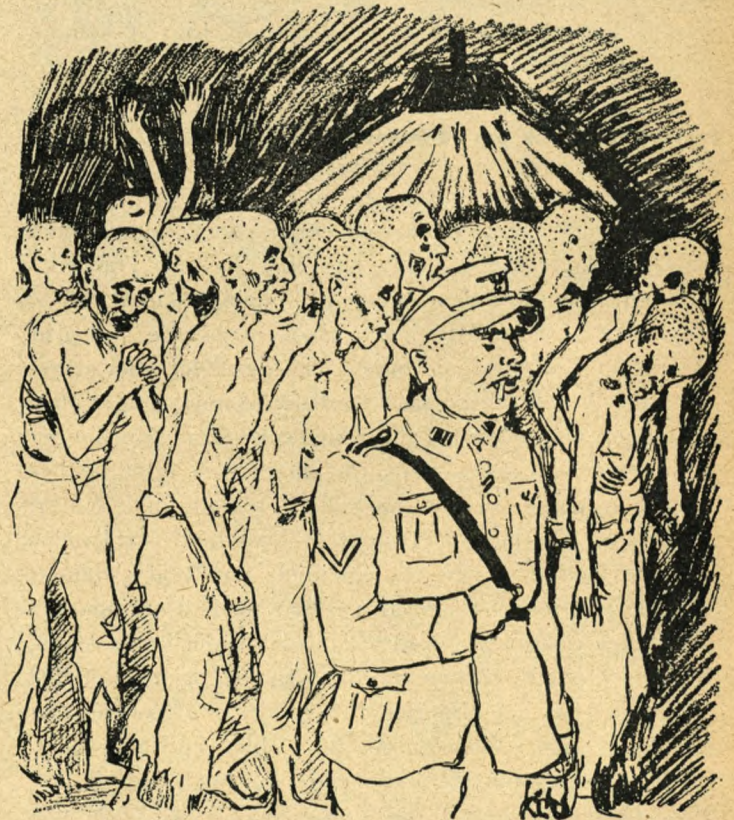
Da SSerne "evakuerede" Neuengamme

Vor czekkiske Fangekammerat Vaclav Koubek afslutter her sin Skildring af eet af Verdenshistoriens ejendommeligste Sæslag.

Paa Vejen ud af Lübeck Kanalen havde „Thielbeck“ passeret 2 Lastpramme helt overfyldte med Fanger fra Konzentrationslejren Stutthoff ved Danzig. Imellem disse var der Mænd og Kvinder, ja selv Børn, de fleste af dem Jøder, og tillige Folk fra det norske Politi, som havde været indespærret i denne Lejr. Ved Udløbet i Lübeck-Bugten i Nærheden af Travemünde var der tæt pakket med Undervandsbaade, og her befandt „Thielbeck“ sig en Tid i Ilden fra et britisk Luftangreb, som var rettet mod denne Marinebase samt mod Fabrikkerne paa Kanalens Bredder. Nogle af os havde Lejlighed til at staa paa Dækket og var Vidne til, at en U-Baad lige i Nærheden af Skibet blev alvorligt ramt. I dette Øjeblik havde vi Lejlighed til at iagttage SS Mændenes sande „Helted“ De prøvede paa at skjule sig, hvor de kunde paa Dækket, og bad dem af os, som havde blaasribede Fangedragter, om at staa paa øverste Dæk, saa Piloterne kunde se os og standse Bombardementet af Skibet. Omkring Kl. 9 samme Aften saa vi Slæbebaaden komme slæbende med de to fuldt lastede Pramme med Stutthoff-Fangerne i Nærheden af „Thielbeck“. Søen var efterhaanden blevet meget oprørt og Prammene, der var fyldt til Rælingen med Mennesker, var i Fare for at synke, enten paa Grund af Søen eller ved at blive slaet i Stykker mod „Thielbeck“s Jernsider. De stakkels Ofre græd hjerteskræende, og deres desperate Klagen var saa forfærdende, at selv de tyske Politimænd, som var om Bord, ikke kunde holde det ud, men sprang over paa Slæbebaaden, som derefter styrede mod Land, medens Prammene blev overladt til deres egen Skæbne. Kysten var omkring 8 km borte i Retning af Neustadt, og ingen af disse udmattede Fanger havde nogen Mulighed for at kunne svømme ind til Kysten. Kl. 10, da Søgangen var paa sit højeste, kappede de norske Politifolk Tovene, hvormed Prammene var fortøjet til „Thielbeck“, og ved at bruge Tæpper som Sejl og Planker som Aarer, sejlede de af Sted i dybeste Stilhed og uden at blive iagttaget i Retning mod Kysten. Omkring Kl. 4 om Morgenen naaede de Land, hvor tyske Vagter internerede dem i nogle Marinebarakker ved Kysten. Saaledes blev, takket være nogle modige og beherskede Nordmænd,

2000 Mennesker reddede, som ellers uden Tvivl vilde have lidt en frygtelig Død den følgende Dag.

Allerede medens vi sejlede fra Travemünde, saa vi en af Undervandsbaadene eksplodere med en frygtelig Detonation. Saa danne Eksplosioner hørte vi flere Gange i Løbet af Natten i kortere eller længere Afstand fra Skibet, som hver Gang gyngede voldsomt. Dette forøgede naturligvis Nervøsiteten hos baade Fanger og Besætning; nogle af de sidsnævnte gjorde et Forsøg paa at flygte fra Skibet i Gummiredningsbaade. Men alle blev holdt tilbage af SS. Næste Morgen var Søen rolig, og skønt vi den foregaaende Aften havde været helt omgivet af U-Baade og alle mulige Typer af tyske Marinefartøjer, var der nu ingen Skibe at se med Undtagelse af de 4 Skibe

Fanger paa Vej til Gaskammeret
Tegning af V. Glysing Jensen

med Fanger. Kl. 14 saa vi de første britiske Flyvere paa den skyfri Himmel. De angreb øjeblikkelig Skibet „Deutschland“, som var fyldt med Fanger. Vi kunde se, at Skibet blev sat i Brand. Den blev dog hurtigt slukket. Kl. 14.15 angreb Flyverne igen og denne Gang meget voldsomt, saa Skibet paa et Øjeblik forsvandt i Røg og Flamme. Kl. 14.30 blev „Cap Arcona“ angrebet. Det blev sat i Brand og beskydt med Maskingeværer. Da dette Skib kun var omkring 500 m fra „Thielbeck“, kunde vi tydeligt se, hvorledes hele Agterstavnen og 1. og 2. Klasses Kahytter blev indhyllet i Flamme, og hvordan Folkene, baade Fanger og Vogtere forsvandt i Flammerne eller sprang i Vandet selv fra øverste Dæk. Det stod os klart, at vort Skib heller ikke vilde blive skaanet, og kort efter faldt de første Bomber paa begge Sider af Skibet, og Maskingeværerne begyndte at skyde paa os. Den tredje Bombe ramte Forskibet lige foran Broen, gik igennem til nederste Dæk og lavede et stort Hul i Skibssiden. „Thielbeck“ var en Lastdamper og havde For- og Agter-Lastrum med 2 Dæk, som var forbundne ved to Jernstiger, som var 30 cm brede, og det var derfor ganske umuligt for de over 2000 Mennesker, som befandt sig paa de nedre Dæk at komme op. Under de mange Menneskers vilde Kamp for at komme paa Dækket, blev frygtelige Scener udspillet. I panisk Rædsel kæmpede og ihjelslog man hinanden, og det lykkedes kun faa, kæmpende sig over Dynger af Lig, at komme ud af dette Helvede.

Thielbeck sank paa 12 Minutter

Paa Dækket blev yderligere mange skudt ned af Maskingeværiden fra Flyvemaskinerne, som endnu ikke havde opdaget deres Fejltagelse. Ialt havde „Thielbeck“ foruden Gummibaadene kun 3 Redningsbaade, en af Træ og 2 af Jern. Men ingen af disse reddede nogen af de Skibbrudne, fordi de enten blev overfyldt eller daarligt sat i Vand, saa de sank med det samme. Under Pressninger paa Dækket af „Thielbeck“ var Forsyninger til alle 3 Skibe anbragt, og da Skibet blev ramt og begyndte at lægge sig ned paa Siden, gled alle disse Varer, som vejede Tusinder af Kilogram over mod Jernlønnen, og klemte mange af dem ihjel, som stod sammenstuede paa Dækket og var i Færd med at springe ud. Frygtelige Scener udspilledes ligeledes i det kolde Vand, hvor selv øvede Svømmere fik Krampe og forsvandt i Bølgerne. Paa 12 Minutter var „Thielbeck“ sunket. Af de 2200 Fanger, som var om Bord, blev kun 29 reddet.

Jeg selv svømmede mere end Halvvejen ind til Kysten. Denne Svømning var i Sandhed haard, dels paa Grund af det kolde Vand, og dels paa Grund af Vinden, som blæste ret kraftigt. Efterhaanden blev Bølgerne

højere, og et Haglvejr brød løs. Til Slut blev jeg sammen med de øvrige Skibbrudne fisket op af en tysk Kystbevogtningsbaad, men da var jeg fuldkommen stiv og ude af Stand til at bevæge mig mere. Paa Vej mod Havn blev vi igen angrebet af britiske Flyvere, men dette Angreb reddede i Virkeligheden mig og en polsk Kammerat fra Døden. De Tyskere, som var blevet reddet sammen med os, betegnede os to som uønskede og farlige Udlandinge. Vi blev smidt paa Dækket sammen, og hvis Englænderne ikke havde angrebet i dette Øjeblik, vilde vi være blevet kastet i Havet igen. Alle vi, som var reddede, var helt nøgne, udmattede, rystende af Kulde og i en forfærdelig Sindstilstand. Tre Bomber blev kastet i 10—15 Meters Afstand fra Skibet, men heldigvis ramte ingen. Som Følge af, at saavel Kaptajnen som Mandskabet søgte Dækning under Angrebet, sejlede Skibet uden Kontrol og løb derfor paa Grund ca. 150 m fra Land. Igen maatte vi springe i Vandet og svømme for at naa Kysten. Kun de, som var saa udmattede, at de forblev liggende paa Strandbredden, forblev i Live, for de, som løb bort, blev skudt ned af tyske Vagtposter, som kom til.

De Scener, som udspilledes paa „Thielbeck“, afveg ikke væsentligt fra det, som skete paa „Cap Arcona“. Den eneste Forskel var, at „Thielbeck“ helt igennem var af Jern og ikke brændte. Derimod var Branden paa „Cap Arcona“ saa voldsom, at Glasruder flere Centimeter tykke smeltede i Varmen. De brændende Dæk, Lofterne fra Kabiner og Trappegangene faldt hurtigt sammen, efterhaanden som Bomberne lavede det ene store Hul efter det andet ind til Skibets Indre. Alle, som kunde, sprang i Vandet, men mange blev dræbt af Flyvemaskinernes Maskingeværid og mange ved, at Redningsbaadene brændende faldt lige ned over de ulykkelige Ofre, som kæmpede i Vandet.

En tysk Kutter, som kom til for at redde de Skibbrudne og som havde mange Czekoslovakere om Bord, blev ramt af en britisk Bombe og forsvandt øjeblikkelig uden at efterlade sig noget Spor. „Cap Arcona“ brændte fuldstændigt. Jernskroget krængede over og forblev delvis over Vandet. De Fanger, som overlevede Angrebet, kravlede op paa Vraget, og som ved et Mirakel lykkedes det dem at forblive der, indtil de blev optaget af Redningsbaade.

De Overlevende blev først overtaget af den tyske Marine, senere af Civilister og ført til Neustadt, hvor de snart efter kom under Englændernes Beskyttelse. Officererne fra British Army blev forfærdede over den Kendsgerning, at denne Katastrofe skyldtes deres Ukendskab til, at det var Fanger, der var om Bord paa Skibene. Men hos ingen af os opstod nogen Sinde den Tanke at bebrej-

de Englænderne noget, thi det stod klart for enhver af os, at det tyske Flag og Tilstedeværelsen af væbnede tyske Styrker paa Dækket af Skibene alene var Grunden til Ødelæggelsen. De britiske militære Autoriteter modtog os paa bedste Maade og viste megen Forstaaelse over for vore forfærdelige Oplevelser.

Fra det Øjeblik, vi mødte dem, til vi igen skildtes fra dem, gjorde de alt, hvad de formaaede for at lette os Vanskelighederne.

Regnskabet for Katastrofen ser saaledes ud:

Deutschland	5.000 Fanger
Cap Arcona	4.500 —
Thielbeck	2.200 —
Ialt	11.700 Fanger.

Heraf blev reddet:

Deutschland	4 Fanger,
Cap Arcona	943 —
Thielbeck	29 —
Ialt reddet	1976 Fanger.

Vi kan saaledes fastslaa, at paa 2 Timer blev 10.724 Fanger Ofre for Katastrofen. Imellem de Reddede var 52 Czekoslovakker, hvilket er en forholdsvis høj Procentdel. De heldigste var Fangerne om Bord paa „Athen“. Kap-tajnen besluttede for egen Regning at sejle til Neustadt og sejlede af Sted Kl. 12 den 3. Maj, dvs. 2 Timer før Luftangrebene begyndte. I Neustadt forblev alle den tyske Marines Fanger for en kort Tid.

Folk fra alle Nationer hviler Side om Side

I Dagene, som fulgte efter denne Katastrofe, drev der stadig nye Lig i Land i Bugten ved Neustadt og saa langt bort som til Haffkrug. Mange Hundrede blev begravet i Strandbredden, og i Løbet af faa Dage kunde Gravene ikke skelnes fra Omgivelserne. Kun ved Neustadt blev der et Stykke fra Stranden gravet 3 store Fællesgrave, hvor omkring 320 af Ligene blev begravet. Det var absolut umuligt at identificere dem. Saaledes blev da Folk fra forskellige Nationer her lagt til Hvile, den ene ved Siden af den anden og symbolsk for Gravene betegnet som russiske, polske og czeckiske. Allerede i samme Maaned blev der afholdt en højtidelig Sørgegudstjeneste paa Stedet. Alle overlevende Fanger tog Del heri sammen med et britisk Æreskompagni, og den britiske Militærguvernør. Gravene blev dækket med Kranse, og de tre Nationers Flag blev hejst.

Paa min Anmodning, som stærkt blev støttet af Mr. John Lewis, M.P., den Britiske Ambassade i Prag og Forbindelsesofficer fra vor Militær-Mission, Mr. Quido Lagus, holdes der en lille militær Ceremoni hvert Aar

paa Dagen for denne ulykkelige Hændelse, for at ære de politiske Fangers Minde, som paa Tærslen til Friheden mistede deres Liv. Disse vore Kammeraters Død og hundrede Tusinder andres forpligter os til at kæmpe utrætteligt og uophørligt for Demokratiets Ide og for at sikre en bedre Fremtid for alle Folkelag.

Vaclav Koubek.

I et Efterskrift beder Koubek os — hans danske Kammerater — om at gøre en Indsats for at vedligeholde disse Grave i Neustadt, som jo ligger nær den danske Grænse. Vore czeckiske Kammerater ønsker inderligt, at Gravene maa staa som et varigt Minde og Forpligtelse for Menneskeheden:

Paa ingen Betingelser vil vi nogensinde tillade at en saadan Tragedie bliver gentaget:

Koubeks Tal er noget større end de Tal, vi ellers plejer at regne med. Vi har derfor foretaget en Undersøgelse af Sagen, og kan oplyse, at Tallene har været Genstand for en længere Diskussion i den tyske Presse. De fleste sagkyndige staar dog fast paa, at det samlede Antal Fanger i de tre Skibe har ligget paa omkring 8000, hvoraf ca. 1000 blev reddet.

Det endelige Tal vil først med nogenlunde Bestemthed kunne fastslaaes, naar Skibene hæves. Der er dog næppe Udsigt til, at dette vil ske i nærmeste Fremtid.

De specificerede Tal over de reddede har man derimod fuld Klaring over, og her bekræftes Koubeks Tal jo helt og holdent.

Red.

Ekstraordinær GENERALFORSAMLING

Københavns Afdelingen af Besættelsestidens politiske Fanger indbyder til ekstraordinær Generalforsamling Torsdag den 15. Januar Kl. 19.30 i Auditoriet, Anatomisk Institut, Nørre Alle.

Der foreligger interessante Ting til Drøftelse, hvorfor det forventes, at alle Medlemmer vil give Møde.

Medlemskort skal forevises.

Om Bladets Forsendelse

Bladet Pigtraad er gennem Postvæsenet anmeldt til alle Medlemmer af Kammeraternes Hjælpefond, Landsforeningen af Besættelsestidens politiske Fanger samt til alle, der har tegnet Abonnement gennem K.H.

Skulde det ske, at Bladet ikke er kommet omkring den 15. i Maaneden bør man klage til det stedlige Postkontor. Hjælper dette ikke, bedes det meddelt til Bladets Ekspedition. Adresse: Kammeraternes Hjælpefond, Ordrup Jagtvej 175, Charlottenlund.

Fem Kammerater bragt hjem fra Stutthof

Tirsdag Morgen den 9. December bragtes 5 Stutthof Fanger hjem til Danmark.

Det var Karl Kresten Nielsen, Charles Larsen, Laurits Holm Christensen, Hans Peter Andersen og Harry Christian Hansen.

I Kapellet paa Bispebjerg Kirkegaard fandt der om Torsdagen en smuk Mindehøjtidelighed Sted.

Kapellet kunde langt fra rumme de mange, der var kommet til Stede for at vise de faldne Kammerater den sidste Æresbevisning.

Kapellets Midtergang var tæt belagt med Kranse. Saavel i Koret som i Midtergangen stod tidligere Stutthof Fanger og Fåner fra Fagforeninger og Partiorganisationer Æresvagt om de fem dannebrogssmykkede Kister. Foruden de Paarørende overværede en Række officielle Repræsentanter den smukke Højtidelighed. Kongehuset var repræsenteret ved Oberst Freisleben, Regeringen ved Ministrene Johannes Strøm, Gustav Rasmussen og Frede Nielsen, og desuden saas den polske Charge d'Affaires, den norske Minister og Medlemmer af den britiske Legation i København. Røde Kors, Frihedsfonden, Københavns Magistrat og Overpræsidium, Landsforeningen af Besættelsestidens politiske Fanger, Kammeraternes Hjælpefond, Erstatningsraadet og talrige andre Organisationer og Myndigheder var ligeledes repræsenteret. Fra Danmarks kommunistiske Partis Ledelse saas bl. a. flere Folketingsmænd og mange af Centralkomiteens Medlemmer.

Da Forsamlingen havde sunget „Blødt paa Baaren hviler“, holdt So-

cialministeren en kort Tale, hvori han gav Udtryk for den Følelse af oprigtig Sorg, hvormed vi mindes de Landsmænd, der satte Livet til i tysk Konzentrationslejr. Kgl. Kapelmusikus Henrik Sachsenskjold spillede derefter „Air“ af Joh. Sebastian Bach, og da de sidste Toner lød fra Pulpituret, stod Folketingsmand Martin Nielsen ved sine Kammeraters Baarer for i Stedet for Redaktør Thøger Thøgersen at hilse dem velkommen hjem.

Han sagde:

Der hvor vi kommer fra, i Stutthof, var det altid Skik, at Rækkerne i Arbejdskommandoerne og senere under Evakueringen skulde være fuldtallige. Naar én segnede i Rækken og blev liggende, skulde den næste slutte op og udfylde den tomme Plads.

Saaledes ogsaa her i Dag. Naar jeg staar her, er det fordi den, der skulde have staaet her, segnede i Gaar, og der derfor blev en tom Plads, der skulde fyldes ud.

Thøger Thøgersen, der sammen med andre Stutthofkammerater har forestaaet Forberedelserne til Modtagelsen og Bisættelsen af vore døde Kammerater, segnede i Gaar selv død om.

I Gaar Morges var han med til at modtage vore døde Kammerater i Frihavnen. I Gaar Formiddags var han med til at bære vore døde Kammerater her ind i Kapellet. I Dag skulde han have staaet her paa Stutthoffangernes Vegne for at byde vore faldne Kammerater velkommen hjem til Danmark. Men Nazismens Mærke, som er Døden, har brændt

Karl Nielsen

Charles Frederik Larsen

Harry Chr. Hansen

Hans Peter Andersen

Hedvig Carlsen der ogsaa døde i Stutthof

sig dybt ind, og Stutthofs Arm er lang! Der blev endnu en tom Plads i vore Rækker, og det blev mig, der i Dag maatte rykke op for at fylde den ud.

Paa Stutthoffangernes Vegne vil jeg da byde jer — faldne Kammerater — velkommen hjem til Danmark og sige til jer — Karl Kresten Nielsen, Charles Larsen, Laurits Holm Christensen, Hans Peter Andersen og Harry Christian Hansen — Det er noget sent, I vender hjem!

Det er saa sent, at mange forlængst har glemt jer, og det er saa sent, at andre vil finde det paa-trængende af jer saa lang Tid efter nu at møde op til den sidste Appell!

Den Tid og de Begivenheder, I repræsenterer, og det, I gav jeres Liv for, hører forlængst hjemme i Historiens dunkle Verden. Det er alt sammen noget, man ikke mere saa gerne taler højt om, og det er noget, som man ønsker at glemme, og som mange har glemt.

Man har ikke blot selv glemt, men man har ogsaa bedt os — de levende — om at glemme.

Nogle har bedt os at glemme, fordi de mener, at det er bedst for os selv! Andre har bedt os glemme, fordi det vil være bedst for dem, at det, I og vi repræsenterer og er Udtryk for, glemmes og om muligt helst ud-slettes af Historiens Bog.

Men vi kan ikke glemme! Og vi vil ikke glemme!

Og vi vil gerne begrunde hvorfor. Vi kan ikke glemme, fordi Frihedskampen, Fængselsaarene i Danmark og Tiden i Nazisternes Tilintetgørelseslejr har givet os en Viden om Forhold og om Mennesker, som kun den har, der selv var med, en Viden, som ikke kan vurderes af den, der kun var passiv Tilskuer, men kun af den, der var aktiv Deltager.

Og vi vil ikke glemme, fordi den Tid paa ondt og godt, som I — døde Kammerater — repræsenterer, i alle sine Modsætninger var Udtryk for noget, der bærer opad og peger fremad i Menneskeheds Udvikling.

Og der er det mærkelige ved den Tid, at den melder sig igen og igen og atter og atter kræver at blive taget op til Debat og til fornyet Vurdering. Hvor tit man end fra den Side, der har Interesse deri, maner disse Aar i Graven og erklærer, at nu er det uigenkaldelig Slut, melder der sig nye Vidner, der gennem deres personlige Vidnesbyrd genkalder i Erindringen hvad der skete den Gang, og hvorfor det skete, hvorfor der blev kæmpet og stridt som der gjorde, hvorfor Kvinder og Mænd gav deres Liv uden at klynke eller klage.

Saadanne nye Vidner er I — døde Kammerater — som nu endelig saa lang Tid efter er kommet hjem.

Husker I — faldne Venner — den Januardag i 1945 da Himmel og Jord stod i ét, saa vi ikke kunde se en Haandsbred foran os? Husker I, hvordan vi efter en Nat i Kvindelejren i Praust, Syd for Danzig, blev stillet op i Snestormen, og da vi skulde marchere videre, traadte I fra, fordi I havde opbrugt jeres sidste Kræfter og ikke var i Stand til at gaa eet Skridt videre?

Vi andre forsøgte med Opbydelse af vore sidste Kræfter at slæbe os videre ad Pommerns sne- og isdækkede Veje, men med en nagende Følelse, der bebrejdede os, at vi havde ladet jer tilbage, at vi havde ladet jer i Stikken. Vi søgte at trøste os med, at den Fakkell, der den Morgen gled ud af jeres kraftløse Haand, havde vi Pligt til at gribe og saa langt vore Kræfter rakte, føre videre, helst hjem til Danmark, for at dens Flamme altid kunde lyse forrest i det danske Folks Kamp for Frihed og Ret.

Nazisterné myrdede jer, da vi havde forladt jer. Nogle af jer mente de end ikke var et Skud Krudt værd. En jernbeslaet Geværkolbe gjorde det ud for en Patron. Dermed regnede de med i deres utrolige politiske Kortsyn, at I var udslettet for stedse.

De tog fejl! Og andre efter dem har taget lige saa grundigt fejl! Den Fakkell, som vi andre hin Januarmorgen følte som vor Pligt at bringe videre, og om muligt hjem, den har I — døde Kammerater — ved jeres Død givet en Flamme langt kraftigere og langt klarere end vi — de levende — var i Stand til.

I har selv bragt Faklen med jer hjem!

De Levende kan man frit tillægge Motiver og Hensigter, Tanker og Handlinger, som det nu bedst tjener de Interesser, man ønsker varetaget og fremmet!

Ved de Dødes Baarer og Grave maa Paastande og Angreb standse, thi her tales et Sprog, som ikke kan bortforklares!

I Døden blev I derfor den Flamme, der til sene Tider skal lyse som en brændende Fakkell, der kalder og maner og viser ogsaa det danske Folk Vej fremad!

Naar andre Navne, der glimrer i Dag, vil være glemt som den Sne, der faldt i Fjor, vil I og jeres Kammeraters Navne, men frem for alt jeres brændende Tro, jeres ukuelige menneskelige og moralske Vilje være den Inspirationskilde, der skal give det danske Folk Kraft og Styrke til at fuldende den Frihedskamp, som I paabegyndte og betalte med jeres Liv.

★

Karl Kresten Nielsen, Charles Larsen, Laurits Holm Christensen, Hans Peter Andersen og Harry Christian Hansen: I har nu tilendebragt jeres sidste Vandring. Side om Side med jeres faldne Kammerater i den store Folkekrig for Frihed, Menneskelighed og Retfærdighed vil I snart blive stedt til Hvile i Danmarks, i jeres Fædrelands Jord, den Jord, I opbød jeres sidste Kræfter for at faa Lov til at betrede i levende Live.

Her ved den sidste Appel skal der fra jeres Kammeraters og Medfangers Side siges til jeres Kære: Savnet, Sorgen og Følelsen af Forladthed

Tidligere Stutthof-Fanger bærer deres dræbte Kammerater ud af Bispebjerg Kapel

kan vi ikke tage fra jer, men vi har Lov til at sige til jer: Vær stolte af jeres Kærel! De skabte ved deres Kamp, deres Færd og deres menneskelige Holdning Respekt om Danmarks Navn, og de gjorde den Ide, de kæmpede og døde for, Ærel!

Og saa til Slut — døde Venner og Kammerater — der, hvor vi var sammen, blev vi bange for de store Ord uden Indhold. Vi lærte, at det var andre Ting og andre Egenskaber, der er afgørende i Kampen for Liv og Død. Men vi vil dog her ved den sidste Appel sige til jer:

Den Arv, vi har modtaget fra jer, er Forpligtelsen til at holde den Ild vedlige, som I bragte med hjem, Forpligtelsen til at føre den Kamp, I førte, til Sejr.

Saa langt vore Kræfter rækker, føler vi os forpligtede til at løfte jeres Arv!

Den Lære, vi fik dernede, og som vi husker, var den, at segnede der een i Rækken, skulde den næste altid slutte op og udfylde den tomme Plads! Vi vil altid huske denne Lære!

Faldne Venner: Æret være jeres Indsats, jeres Kamp og Trofasthed mod Danmark og mod jeres Overbevisning indtil Døden!

Fred være med jeres Minder!

Efter Martin Nielsens Tale sang den stærkt grebne Forsamling A. D. Henriksens smukke Digt til de døde Fanger. Alle rejste sig, og Stutthofkammeraterne bar Kisterne ud fulgt af sænkede Faner. Udenfor Kapellet dannede over hundrede Fagforenings og Partifaner Spalier. Forsamlingen spredtes langsomt i den mørke Decembereftermiddag.

Stedt til Hvile i Ryvangen

Selve Begravelsen fandt Sted om Søndagen i Ryvangen. Her talte Professor, Dr. med. Mogens Fog og Kirkeminister Frede Nielsen.

Højtideligheden blev transmitteret.

Formen for Højtideligheden har fremkaldt nogen Meningsudveksling.

En dobbelt sørgelig Højtidelighed, kalder „Kristeligt Dagblad“ Mindehøjtideligheden paa Bispebjerg Kirkegaard for de fem hjembragte Stutthof-Fanger. Baade Sangene og Talerne var af hedensk Oprindelse, blottet for enhver Mindelse om det kristne Syn paa Liv og Død, og det var derfor en kummerlig Trøst, der kunde rækkes de efterladte, skriver Bladet og fortsætter: Højtideligheden var arrangeret af Kommuner, og de demonstrerede med al ønskelig Tydelighed, hvor fattigt man staar, naar Døden har høstet og man kun har bygget paa sit eget.

Folketingsmand Martin Nielsen, der

Tab af almen Tillid for bestandig

Forskellige Meninger om samme Sag

Det Retsopgør, der her i Landet har fundet Sted lige siden Tysklands Sammenbrud, følges med den allerstørste Interesse af Størstedelen af Befolkningen. Det bebudes nu, at den nye Justitsminister Busch-Jensen er i Færd med at udarbejde et Forslag til Ændring af Bestemmelserne om Tabet af de borgerlige Rettigheder.

Der er jo faldet en Del Domme, der gaar ud paa at meddele den dømte Fortabelsen af almen Tillid for en Aarrække af f. Eks. 5 eller 10 Aar eller for bestandig.

Rundt omkring i Kirkerne hører man jævnligt Udfald mod Dommene om Fortabelse af almen Tillid for bestandig.

Fornylig udtalte saaledes Sognepræsten ved Frihavnskirken, Carl Johan Jacobsen:

— Disse Domme med Fortabelsen af almen Tillid for bestandig maa vi tage absolut Afstand fra. Et Menneske kan ikke frakendes Tillid for bestandig. Det strider baade mod menneskekærlige og kristelige Begreber. Der maa altid gives et Menneske Kaar, saa han kan se hen til, at hans Straf er afsonet.

Da Sagen har almen Interesse har vi bl. a. talt med Formanden for Københavns Afdelingen, Direktør Karl V. Jensen.

— Hvad synes du om Dommene med Fortabelse af almen Tillid for bestandig?

— Der er absolut nogle, der fortjener denne Dom, lyder Svaret.

— Hvem f. Eks.?

— F. Eks. Thune Jacobsen og

Gunnar Larsen. Man kunde jo ogsaa nævne Brøndum og Konsorter.

Vi har ogsaa spurgt en Jurist, Landsretssagfører Prytz, der er Medlem af Hovedbestyrelsen af Landsforeningen samt en fremtrædende Mand indenfor Københavns Kirkesag. Han siger:

— Tabet af almen Tillid er jo en haard Straf. Saalænge Straffen er løbende har Vedkommende ingen Stemmeret, er ikke opstillingsberettiget til Valgene, kan ikke indvælges i Aktieselskabers Bestyrelser, kan ikke beklæde Stilling som Embedsmand, Sagfører, Læge, Præst, Lærer ved privat eller offentlig Skolevæsen, kan ikke være Udgiver af Dagblad eller Redaktør af et saadant, heller ikke af et politisk Ugeskrift, kan ikke være Teaterdirektør eller Biografdirektør; har fortabt Retten til at gøre Militærtjeneste og kan ikke være Leder af en Ungdomsorganisation.

— Er Manden saa berøvet Muligheden for at eksistere økonomisk?

— Det er han ikke, eftersom han godt kan erhverve Næringsbevis. Jeg finder da heller ikke hverken juridiske eller kristelige Grunde for at tage Afstand fra Frakendelse af almen Tillid for nogle Aar eller for bestandig. Man maa i disse Sager tvinge sig til at se paa Samfundets Vel og ikke paa det enkelte Menneskes særlige Forhold.

Jeg finder det for galt, at intet Menneske i dette Land kan faa Attest for, at han er ustraffet. Man kan faa en Attest for, at man ikke har faaet Straf, for hvilken der ikke er givet Æresoprejsning.

Denne Bestemmelse har man jo indført for at stille alle lige — og her viser man straffede Personer et alt for stort Hensyn paa Bekostning af alle de øvrige, der dog er i saa afgjort Flertal.

— Men....

— Ja, jeg har et Men. Der, hvor Skoen trykker i hele dette Forhold angaaende Retsopgøret med Landsvigerne er paa Arbejdspladserne.

Naar een eller anden vender tilbage til Arbejdspladsen efter afsonet Straf, bliver der straks Vrøvl paa Arbejdspladserne. Kammeraterne vil ikke have dem tilbage til Arbejdspladserne. Og det er urimeligt, for naar en Mand har afsonet sin Straf, skal han selvfølgelig have Mulighed for at tjene til Livets Opretholdelse.

Servus.

Pigtraad

Organ for
KAMMERTERNES HJÆLPEFOND OG
LANDSFØRENINGEN AF
BESÆTTELSESTIDENS
POLITISKE FANGER

Redaktør:
Johs. Fosmark, Slagelsegade 9. 2., Øbro 8537.

Forretningsfører:
H. Kornbeck, Ordrup Jagtvej 137 Charl., Ord. 5075.

Tryk:
Hak Jørgensen, Sturlasgade 14, Kbhvn. S.

Politibetjente fra Buchenwald mister deres Stilling

Hovedledelsen af „Frit Danmark“ har sendt følgende Henvendelse til Justitsministeren:

I Anledning af den forestaaende Afskedigelse af samtlige Reservebetjente ønsker „Frit Danmark“'s Hovedledelse at henlede Ministerens Opmærksomhed paa følgende Forho'd:

De paagældende Reservebetjente har alle ydet tilfredsstillende Politivarbejde og er blevet godkendt af Besættelseskommissionen.

En Del af Reservebetjentene har været i tysk Koncentrationslejr, andre har gjort Tjeneste i Vagten paa Amalienborg og atter andre er i Henhold til Samlingsministeriets Henstilling i Maj 1945 indtraadt i Politiet, fordi de under Besættelsens Frihedskamp har vist særlige Evner.

Alle har de faaet et klart Løfte om fast Ansættelse, hvilket for adskillige af dem var Forudsætningen for, at de brød Broen af til deres tidligere Erhverv.

Uden iøvrigt at ville tage Stilling til Spørgsmaalet om en Formindskelse af Politistyrken, ønsker vi at understrege det beklagelige ved, at et velkvalificeret Mandskab, som har en kostbar Uddannelse bag sig og som har delt Kaar med det øvrige Politiet i flere Aar, nu skal fratænde Tjenesten.

Baade under Hensyn hertil og til de berettigede Forventninger om fremtidig Ansættelse, de paagældende har næret, henstiller vi derfor til Justitsministerens Overvejelse, om ikke en Del af de afskedigede i Løbet af nogle Aar maatte kunne optages i den faste Styrke til Afløsning af den normale Afgang, og de afskedigede i hvert Tilfælde maa faa Fortrinsret ved alle kommende Nyansættelser i Politiet.

JULEN

fejret i Aalborg

Det er lige ved at blive en tradition, at der afholdes julefest for børn og enker efter vore faldne kammerater fra besættelsestiden. Disse fester er afholdt julen 1945, 1946 og nu 1947, og jeg tror næsten de imødeses med lige stor forventning fra festdeltagere som arrangører (de tilforordnede ved de sociale udvalg i Nørresundby og Aalborg, der paa frihedsfondens lokalkomiteers vegne forestaar festen). Rammen om denne fest er den mest ærværdige, man kan tænke sig, idet den afholdes i Aalborg stiftshospitals refektorium. Hertil kommer enkerne med deres børn fra de to søsterbyer i deres stiveste puds — og lige fra begyndelsen raader der feststemning blandt deltagerne, vi behøver ikke at blive „rystet sammen“, for vi føler os som een stor familie.

Saaledes var det ogsaa den 27. december 1947, da Jens Nicolaisen, Nørresundby, bød de 67 enker og børn velkommen, hvorefter vi sang et par julesalmer. Undertegnede holdt derefter en kort juletale, og saa fik vi besøg af nissen August, der paa en fornøjelig maade underholdt børnene. Han begyndte ogsaa at føre an i julelegene for børnene, men da han skulde til et andet juletræ for at „optræde“, maatte de to arrangører fortsætte med at lege de forskellige julelege med ungdommen og børnene.

Et søskendepar Lily (10 aar) og Erik Mathiesen (9 aar) høstede stort bifald for deres musikalske underholdning. Lily spillede violin, og Erik Harmonika. Det bemærkes, at de kun har spillet henholdsvis 1 aar og 1/2 aar. Deres fader faldt under besættelsen.

Den megen sang og tumlen i leg giver jo som bekendt en god appetit, og da man havde forudset dette, blev der serveret kakao med forskellige slags kage for alle deltagerne i festen, samt budt cigaretter og cerutter til de voksne.

Den tidligere kontorleder for kontoret for særlige anliggender i Aalborg, adjunkt Arne Nielsen, der nu gør tjeneste i Dansk Røde Kors' børnebespisning i Hamborg, fik derefter lejlighed til at tale til festens deltagere om arbejdet i Hamborg og bragte en hilsen fra tyske børn, der er glade og taknemmelige for den af Danmark foranstaltede bespisning.

Derefter gik tiden igen med sang og leg, indtil der blev uddelt poser med godter samt en lille julegave til hver enkelt af børnene. Der blev igen sunget nogle sange og leget omkring juletræet, og før festen afsluttedes, bragte fru læge Raetzel en tak for festens afholdelse. Da vi tog afsked med enker og børn, udtrykte mange ønsket om, at disse fester maatte blive fortsat.

Før julen havde jeg den glæde at bringe 16 pakker ud til daarligt stillede kammerater. Det vakte hos dem stor glæde, at Kammeraternes Hjælpefond havde tænkt paa dem, og de bad mig bringe fonden deres hjerteligste tak.

Aalborg, den 30. december 1947.

Aage E. Damtoft.

3000 Marinevægttere maa tilbagebetale

Ved Kapitulationen satte Frihedskæmperne sig i Besiddelse af ca. 100 Tons Regnskaber og andet, navnlig angaaende Værnemageres Indsats i Produktionen, Kørsel o. lign. for den tyske Værnemagt.

De forskellige sorte Firmaer havde forsøgt at brænde eller nedgrave dette Materiale, men det meste fik Frihedskæmperne dog fat i.

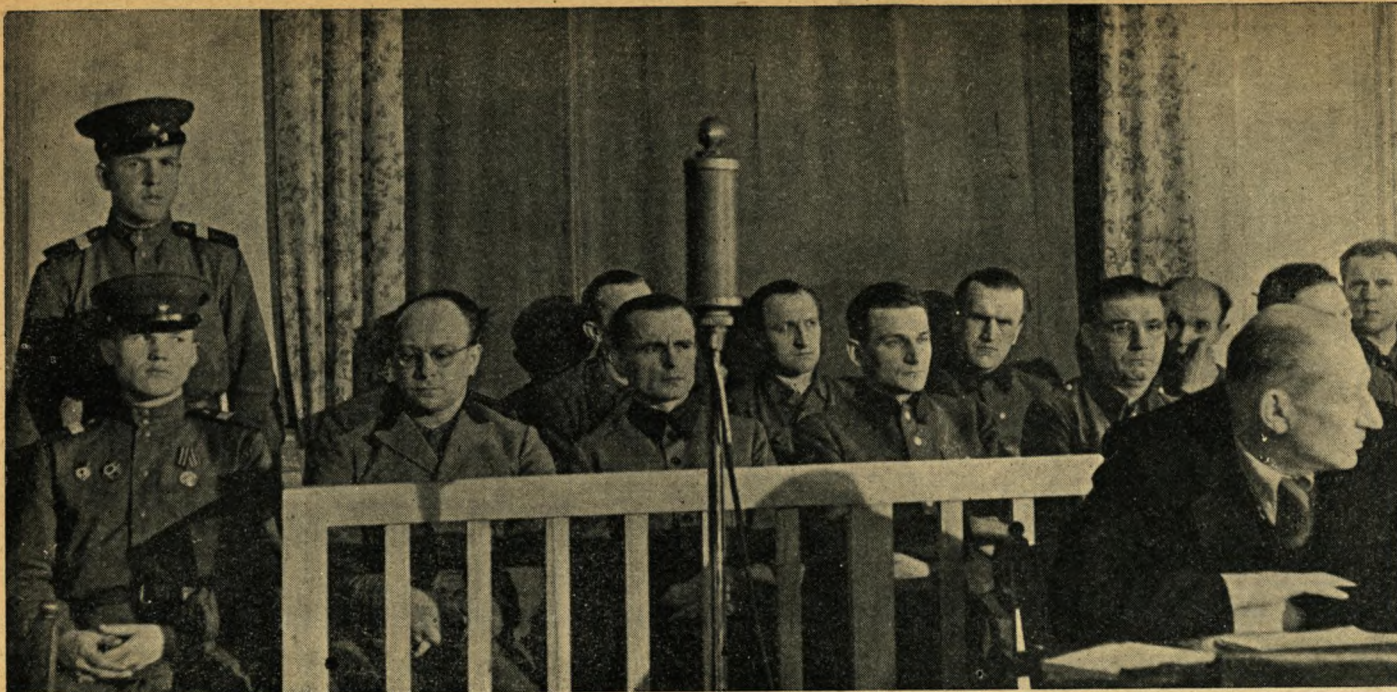
Der findes dog stadigvæk eet og andet, hvorfor der antagelig ogsaa i Fremtiden maa regnes med nye Sager.

Af de ca. 3000 Sager, der er sluttet med Tilbagebetalingskrav, vedrører 500 Entreprenører og Byggehaandværkere, 600 Industrien, herunder Skibsværfter og Haandværk, 1200 Vognmandskørsel og ca. 700 Gruppen Diverse, dvs. Udlejning af Skibe og Kuttere, Provision, Aflønning af SS-Soldater, Marinevægttere, Understøttelse til disses Paarørende, Kantinebestyrere, Erstatninger, Understøttelse til tyske Skoler og Organisationer i Sønderjylland.

Man mener, at der gennem ialt 4000 Tilbagebetalinger vil indkomme 100 Millioner Kroner.

Hidtil er dog kun indgaaet 5 Mill. Kr., men der er Sikkerhed i fast Ejendom for 46 Mill.

Der er 3000 Marinevægttere og Frikorpsfolk, der skal tilbagebetale modtaget „Løn“.

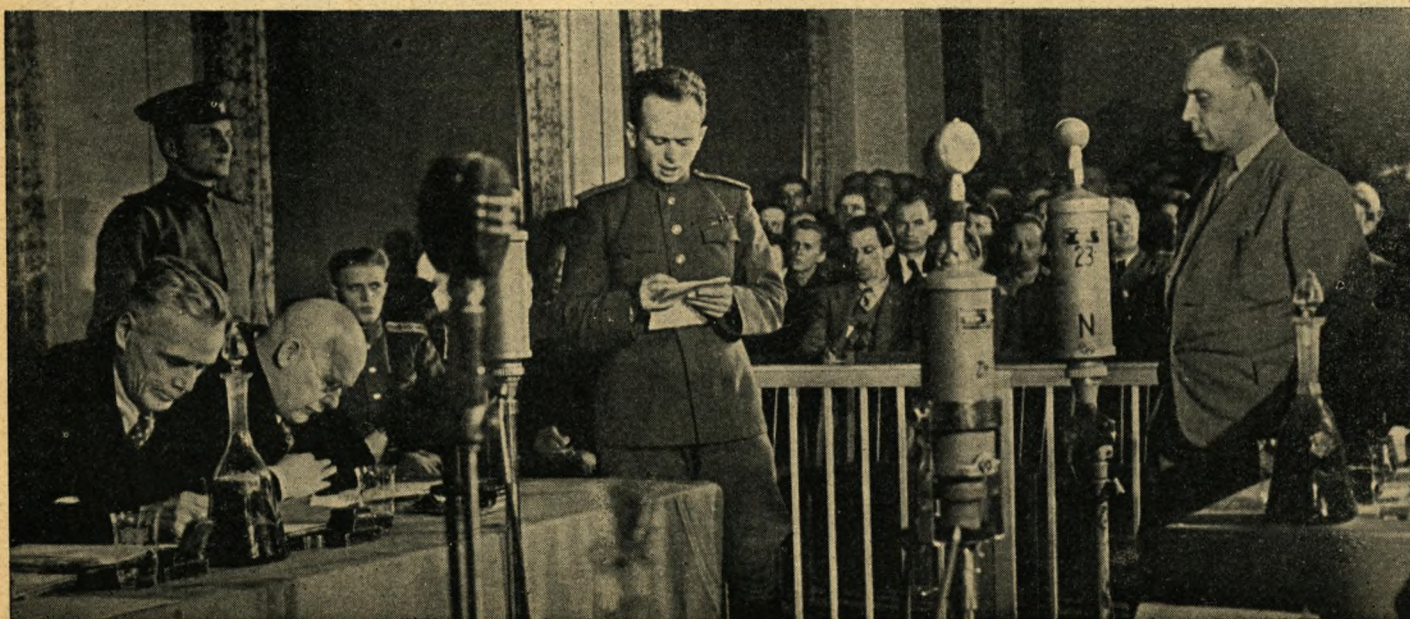

Sachsenhausen-Processen i Billeder

Øverst: Manden til venstre i Billedet (med Brillen) er Lejrkommandanten Anton Kaindl, der er ansvarlig for Drabet af 100.000 Fanger. Mænd, Kvinder og Børn. Han indrømmede, at han havde gjort Jagt paa Fanger med særlig interessante Tatoveringer, for at bruge deres Hud til Lampeskærme paa sit Kontor. Ved hans Side sidder August Hoehne, Michael Koerner og Kurt Eccarius. Mellem Hoehne og Koerner ses i Baggrunden Martin Knittler, som brugte at slaa Fangerne, saa 'de blødte og derefter tvinge dem til at slikke deres eget Blod op.

Til Højre: Retspræsidenten Majorow læner sig tilbage og lytter til et Vidnes Forklaring.

Nederst: Et Vidne, der blev indespærret i 1942, fordi han havde kæmpet mod Nazismen i Spanien, konfronteres for første Gang efter Befrielsen med sine tidligere Fangevogtere.

Pastor Gruber fortæller Dommerne ved Hjælp af Tolk, hvordan hans Tænder blev slaaet ud af „Jern-Gustav“ (Gustav Sorge). „Vi vil lave Ølhuse af dine Kirker, og I Sognepræster skal arbejde for os som Opvartere“ blev der sagt til ham i Sachsenhausen, hvor han tilbragte 12 Maaneder. Han blev siden overflyttet til Dachau, da han havde prædikeret mod Anti-Semitismen

Til Højre: Anklageren Beljaew tog den lange Vej fra Moskva for at deltage i Processen.

Nederst: I Midten af Billedet sidder Hans Knoeppe, som tilbragte 9 Aar som Fange i Sachsenhausen.

Hvad man vedtog i Warszawa

Siden Fremkomsten af „Organisationsmeddelelser Nr. 15” har der været en stadig løbende Diskussion om Indholdet. Diskussionen samler sig særlig om Vedtagelsen af, at „det overdrages Eksekutivkomiteen at nedsætte en Undersøgelseskomite (vi er jo sagkyndige!) som paa Stedet skal søge at undersøge Forholdene i Fængsler, Koncentrationslejre og Deportationssteder i Spanien og Grækenland”.

I Diskussionen henvises der til, at da en Resolution, som var beslægtet med Warszawa Resolutionen, blev forelagt ved Landsmødet paa Rigsdagen, kunde den ikke vedtages i sin forelagte Form, hvorfor man ændrede den til „at vi fordømte Koncentrationslejrene i Spanien og i Grækenland, og hvor de iøvrigt maatte findes”.

Vi bringer Referatet fra FIAPP-Mødet i Warszawa og Resolutionen uafkortet, saa kan hver især danne sig sin Mening om Mødets Vedtagelser.

For Fuldstændighedens Skyld tilføjes det, at naar vi ikke bragte Resolutionen med det samme skyldes det, at den er meget lang og saaledes vilde lægge Beslag paa en relativ stor Del af Bladet.

Nu gaar Diskussionen, og da meget faa af Kammeraterne har set Ordlyden, ønsker vi altsaa hermed at give alle Mulighed for at faa fuld Klarhed over, hvad Drøftelserne drejer sig om.

I Raadsmødet deltog de paa Kongressen i Paris valgte Raadsmedlemmer fra 13 af de nationale Federationer, fraværende var: Norge, Albanien, Jugoslavien og Hviderusland.

Deltagerne var:
Generalsekr. Maurice Lampe, FIAPPs Præsident, Frankrig.

Dr. A. Neumann, Vicepræsident, Deputeret, Tjekoslovakiet.

Journalist N. Pukhlof, Vicepræsident, U.S.S.R. Sekretær M. Razola, Vicepræsident, Det republikanske Spanien.

Minister Balicki, Generalsekretær, Polen.

Oberst J. Lavry, Vicegeneralsekretær, Belgien.

Professor K. Dubina, Ukraine.

C. Mitcheff, Bulgarien.

A. Christensen, Danmark.

V. Giorgion, Grækenland.

Oberst van Lanschot, Holland.

P. Secchia, Italien.

L. Chisiniewski, Rumænien.

Under Diskussionen til Beretningen var det eneste Punkt, der fremkaldte Uenighed, Spørgsmaalet om Stillingen til de tyske politiske Fanger. Den danske Repræsentant fastholdt her det

Standpunkt, den danske Delegation tog i Paris, og argumenterede for et Samarbejde med de tyske Kammerater. Med alle Stemmer mod den danske vedtoges det imidlertid, at FIAPPs nationale Federationer ikke bør indtræde i et politisk Samarbejde med den tyske Fangeformation, men vel kan samarbejde med denne om praktiske Opgaver som Eftersporing af Krigsforbrydere og Fremskaffelse af Vidner til Krigsforbryderprocesserne.

En østrigsk Delegation havde Foretræde for Raadet og redegjorde for sit Ønske om Østrigs Optagelse i FIAPP. Den paafølgende Diskussion viste, at samtlige Lande var stemt herfor, men det vedtoges dog at udsætte den endelige Optagelse, indtil den østrigske Organisation var i Stand til at udtale, at den var bekendt med FIAPPs Statutter, og at disse var i Overensstemmelse med Organisationens Love.

I Modsætning til tidligere internationale Møder aflagde hvert Land her en kort Beretning om Organisationens Virksomhed. For en dansk Deltager var det her særligt iøjnefaldende, at de andre Organisationer er saa langt større og deres Virksomhed derfor langt mere alsidig og omfattende.

En Drøftelse af det sociale Arbejde i de respektive Lande viste, at Tjekoslovakiet og Belgien uden Sammenligning er de to Foregangslande paa Erstatningsarbejdets Omraade, naar bortses fra Danmark, hvor Problemerne og Vanskelighederne har — ogsaa relativt — et langt mindre Omfang.

Bortset fra en Række Beslutninger af teknisk Karakter (om Generalsekretariatets Drift, om FIAPPs Bulletin og om, hvordan og hvor Kontingent skal indbetales — det vedtoges, at en vis Del af Kontingentet skal blive staaende i det paagældende Land) vedtoges det, at overdrage Eksekutivkomiteen at nedsætte en Undersøgelseskomite (vi er jo sagkyndige!), som paa Stedet skal søge at undersøge Forholdene i Fængsler, Koncentrationslejre og Deportationssteder i Spanien og Grækenland.

Endelig vedtog Konferencen en Appel om Fredens Genoprettelse: Bortset fra Holland, der undlod at stemme (den hollandske Delegation kunde ikke acceptere Ordlyden om Indonesien) blev Udtalelsen eenstemmigt vedtaget.

Appel fra FIAPPs internationale Raad.

Den internationale Federation af tidligere politiske Fanger (FIAPP) har allerede tidligere henvendt sig til de fredselkende Nationer. FIAPPs internationale Kongres afholdtes i Paris i Dagene 1.—6. April 1947. I Kongressens almindelige Resolution og i Resolutioner om Grækenland og Spanien appellerer den til alle demokratiske Lande, til alle Nationer, som har kæmpet imod Fascismen, og til alle dem, der forsvarer Fred og Frihed, om:

1. at forstærke Kampen imod alle Rester af Fascisme, under hvilken Form denne end maatte optræde,

2. uden Vaklen at afsløre Fascismens direkte eller indirekte Hjælpere.

3. med alle Midler at forhindre en Genoprettelse af de politiske og økonomiske Betingelser, som begunstiger fascistisk Styre og kan fremkalde nye Krige og nye Udslag af Barbari.

Vi tidligere politiske Fanger, som repræsen-

terer Millioner af Ofre, og som har oplevet Rædslerne i Hitlers Fængsler og Koncentrationslejre, vi opfatter det som vor Pligt endnu en Gang at henlede Verdens Opmærksomhed paa den Kendsgerning, at den mindste Tolerance overfor de fascistiske Elementer og en Svækkelse af Kampen imod dem betyder en alvorlig Trusel mod Menneskeheden, som stræber efter Fred.

Ingen Hjælp til Tysklands Genoprustning.

FIAPPs Raad, som var samlet i Warszawa i Dagene 1.—3. Aug., konstaterer med Bekymring, at visse Krigsforbrydere, som har plyndret, pint og myrdet over hele Europa, i de vestlige Besættelseszoner i Tyskland, indtil nu ikke blot forbliver ustraffet, men lever i Frihed.

Opmuntret af visse reaktionære angelsaksiske Elementer besidder disse Forbrydere en Del Positioner og rejser sig med stadig større Frækhed imod Friheden og Demokratiet. I de vestlige Besættelseszoner i Tyskland er indtil nu Demilitariseringen, Denazificeringen og Demokratiseringen af det sociale og politiske Liv endnu ikke blevet virkeliggjort. Industri- og Finansmagnaterne føler sig i Sikkerhed og forbliver i den tyske Militarismes Tjeneste. Vi iagttager med Ængstelse i visse reaktionære Kredse en Vilje til at favorisere Tysklands økonomiske Genrejsning (og følgelig ligeledes den militære Genrejsning), og dette paa Bekostning af de Erstatninger, som skulde betaales til Genrejsningen af de Lande, der var Ofre for Hitlers Agresjon. Vi ser stadig klarere, at Marshall-Planen som man forsikrer tilsigter at hjælpe Europa, i Virkeligheden har Tendens til at ophjælpe den tyske Militarisme og repræsenterer et Slag imod de frihedselkende europæiske Nationers suveræne Rettigheder.

FIAPPs Raad konstaterer, at en saadan Situation uundgaeligt fører til en Styrkelse af Industri- og Finansmagnaterne — de Folk, der berigede sig paa de nazistiske Forbrydelser og paa de deporteredes Arbejde i Auschwitz, Buchenwald, Majdanek og Mauthausen. Den fører uundgaeligt til Tysklands Genoprejsning og betyder en Trusel imod Verdens Fred og Sikkerhed.

Endnu i Dag er der Patrioter, der dør for Demokratiet.

De fascistiske Styrer i Spanien og Grækenland bringer Menneskeheden i alvorlig Fare. Titusinder af spanske Patrioter vansmægter i Francos Fængsler. For hver Dag forøges den fascistiske Terror og Tusinder af Demokrater gaar til Grunde.

Ved Hjælp af Terror, Geværer, Galger og en Svindelafstemning forsøger Francos Mænd at befæste deres Magt, som er oprettet imod det spanske Folks Vilje.

Franco-Spanien er blevet Asyl for Krigsforbrydere. Et af Arnestederne for Militarismen og den europæiske Reaktion rettet imod de demokratiske Lande. Til Trods for de fornedede Nationers Resolution, som anbefaler alle Regeringer at trække deres diplomatiske Repræsentanter tilbage fra Spanien, er ingen Forholdsregler i denne Retning endnu bragt i Anven-

delse. Franco og hans Klike ser sig saaledes understøttet og opmuntret til at fortsætte deres skumle Værk.

FIAPPs Raad konstaterer med Harme, at de bedste græske Patrioter, som ikke skaanede deres Liv i Kampen mod de fascistiske Besættelsestropper, i Dag er tvunget til at leve i Illegalitet af Monarkisterne og en reaktionær Regering, som har taget sin Tilflugt til Hjælp fra de Førræddere, der sammen med Tyskerne undertrykte det græske Folk, og som med Støtte fra engelske Bajonetter har sammenbunket Patrioter i Fængsler og Koncentrationslejre. Denne Regering bestræber sig med alle Midler paa at kvæle Partisanernes patriotiske Bevægelse og forvandle Grækenland til en af Imperialismens Operationsbaser imod de frihedssøgende Balkanfolk. De græske Monarkisters forbryderiske Virke opnaar en stor materiel Støtte fra England og De forenede Stater!

FIAPPs Raad kan ikke i Tavshed forbigaa den Kendsgerning, at Fjendtlighederne i Kina, i Indokina og i Indonesien medfører en grænseløs Udryddelse af Hundrettusinder af Mennesker og kan medføre nye internationale Konflikter.

Med det Formaal at sikre Verdens Fred, Sikkerhed, Frihed og Demokrati henvender vi Repræsentanter for 17 Nationer:

Albanien — Bulgarien — Belgien — Hviderusland — Danmark — Spanien — Frankrig — Grækenland — Holland — Italien — Norge — Polen — Rumænien — Tjekoslovakiet — USSR — Ukraine — og Jugoslavien — som Repræsentanter for Fascismens tidligere politiske Fanger, som Repræsentanter for de mange Millioner Ofre, der blev myrdet i Koncentrationslejrene — os til alle frihedssøgende Folk, til Regeringerne i alle demokratiske Lande, og beder dem om at høre paa vor Appel og træffe de mest effektive Forholdsregler til definitivt at udrydde Resterne af Fascismen i alle dens Former og saaledes skaffe Sikkerhed og en holdbar Fred.

Vi opfordrer alle Nationer til:

1. at føre en uopholdelig Kamp for fuldstændig og omgaaende Demilitarisering og Denazificering af Tyskland for at gøre det mest mulige for, at de tyske Militarister ikke skal genoprette Tysklands militære Magt og saaledes have Held med sig i deres Forsøg paa at styrte Verden ud i en ny Krig.
2. at træffe alle Forholdsregler med Hensikts paa at lade Tyskland betale alle sine Erstatninger og saaledes tillade de Lande, som led under fascistisk Aggression, hurtigere at hele Krigens Saar, genrejse deres Økonomi og forbedre deres Folks materielle og moralske Stilling.
3. hvis det endnu ikke er gjort, da at bryde enhver diplomatisk Forbindelse med Franco-Spanien. Vi opfordrer alle Venner af Frihed og Demokrati til at yde den størst mulige Hjælp til de heltmodige spanske Republikanere i deres Kamp mod Franco-Styret. Vi fordrer en mere aktiv Kamp imod Francos Terrorhandling, som minder om Hitlerbandernes Forbrydelser.
4. at fordrer øjeblikkeligt Ophør af den engelsk-amerikanske Intervention i Grækenland og kræve, at Mord og Eksekutioner af græske Demokrater holder op, at alle vore Brødre — de politiske Fanger i Grækenland — som kæmper for Frihed og Demokrati, bliver sat paa fri Fod, og at de antidemokratiske Love ophæves.
5. at appellere til Fornuften hos dem, der er Skyld i, at Blodet flyder i Kina, i Indokina og

i Indonesien, og hæve deres Røst til Forsvar for de undertrykte, fædelige Folk, hvis Rettigheder og legitime Krav støder sammen med de imperialistiske Landes Voldsmetoder.

Alle maa kæmpe med!

Enhver hæderlig Mand, hvor han end befinder sig, maa bestandig huske, at for at sikre Freden, Friheden og Demokratiet, er en haardnakket Kamp uomgængelig, og at han ikke kan holde sig udenfor, at selv hans beskedne Bidrag i Feltoget for kommende Generationers Lykke mødes med Indsatsen fra de mange Millioner af jævne og uvildige Mænd til en vældig Strøm, som skal sikre de nuværende og kommende Generationers Fred, Civilisation og Fremskridt.

Den sidste Krig har udgydt Folkenes Blod og har bragt dem Terror og Lidelser. Hundredetusinder af Enker og forældreløse forbander ikke blot de direkte ansvarlige for denne Krig, de tyske Nazister, men ogsaa dem, som saa igennem Fingre med Nazi-Tysklands militære Forberedelser og ikke rejste sig til Protest imod disse Forberedelser. De stumme Ruiner i Warszawa og Stalingrad, Minsk og Lidice, Rotterdam og Oradour paalægger os at være aarvaagne og kalder til Kamp for Udryddelse af den nazistiske Pest. Aarhundreder vil gaa, Græsset vil dække Nazi-Forbrydernes Grave, og de forbandede Navne paa Anstifterne og Organisatorerne af den fascistiske Hærgen vil forsvinde fra Menneskets Erindring. Men kommende Generationer vil med Guldbogstaver indskrive i Historien Navnene paa de Helte, som betalte med deres Liv i Kampen mod Menneskehedens værste Fjender, de fascistiske Forbrydere.

Med en Følelse af Stolthed vil de mindes deres Forfædre, som i Kamp mod reaktionære dunkle Kræfter frelste Verden og Civilisationen.

Den 2. August udtalte den danske Delegerede i Warszawa Radio:

Det er med dyb Bevægelse, vi udenlandske Medlemmer af FIAPPs internationale Raad betragter Byen Warszawa, som for os er blevet synonym med heltemodig Kamp og umenneskelig Lidelse, og samtidig Vidnet om den største nazistiske Forbrydelse i Historien.

Naar vi staar her i Martyrbyen, forekommer det utænkeligt, at der allerede nu 3 Aar efter i andre Byer findes Mennesker, som er ved at glemme. Og alligevel...

Glemselen breder sig hurtigt. Selv de, der har kæmpet med sig selv for at glemme det, de troede for evigt brændt ind i Bevidstheden, kan en skønne Dag opdage, at noget af det oplevede ikke staar saa klart mere. Og de, der ingenting led selv, de, der blev staaende udenfor Kampen, synes at have endnu lettere ved at glemme og tilgive.

Er det da saa vigtigt ikke at glemme?

I Danmark har vi netop haft Lejlighed til at gøre dette op med os selv. For nogle Dage siden førte vi 115 af vore døde Kammerater — alle dem, som kunde findes — hjem fra de tyske Koncentrationslejre for at stede dem til Hvile paa Danmarks Heltkirkegaard. Og Ansigt til Ansigt med disse mange hvide Kister gjorde vi Regnskabet op.

En saa uhyre Sum af Lidelser og Død var Prisen, vi betalte for Erfaringerne fra Koncentrationslejrene. Saa meget des mere maa vi vogte og værg dem.

Saa dyrebare er disse Erfaringer, at hvis andre glemmer dem, da er meget tabt, men hvis vi selv glemmer dem, da er Verden i en dødelig

lig Fare, og da har de 5 tunge Aar været forgæves.

Hvori bestaar disse Erfaringer?

Vi lærte hvad Fascisme er for noget, vi lærte det personligt, erfarede det paa vor egen Krop og forstod hvilken dødelig Fare for Menneskeheden Fascismen var og er. Vi forstod, at hvis vi vilde leve, maatte Fascismen dø. Denne Lære vil vi, de tidligere politiske Fanger, føre over i Efterkrigstiden.

Vi lærte noget om os selv og hinanden. Vi lærte at se med andre Øjne paa vore Kammerater fra de andre Lande, vi lærte dem at kende som vore Kampfæller i den store fælles Frihedskrig i det besatte Europa. I Koncentrationslejrene skabte et Venskab mellem Folkene, som er det største og smukkeste Resultat af den store Folkekrig. Det er vor, de tidligere politiske Fangers fornemste Opgave at værne og vogte om dette Venskab, som er en af de vigtigste Garantier for Fredens Bevarelse.

Dødsdom stadfæstet

Højesteret har afsagt Dom over Orgelbygger Johannes Konrad Randschau, der har gjort Tjeneste i SS i Frankrig og paa Østfronten, været Marinevægter paa Baadsmændsstrædes Kaserne og Redmolen samt Tolk paa Dagmarhus og deltaget i talrige Anholdelser og Afhøringer, hvorunder han udøvede Tortur i mangfoldige Tilfælde. Ved Københavns Byret og Landsret blev han dømt til Døden. Højesteret stadfæstede Dødsdommen med 8 Stemmer mod 2, der vilde idømme livsvarigt Fængsel.

Syv berygtedes Jul i Spandau

Syv af de mest berygtede Mænd i Verden holdt i Aar Jul bag Spandau-Fængslets tykke graa Mure i Berlin. Det er Rudolf Hess, Karl Doenitz, Erich Raeder, Constantin von Neurath, Albert Speer, Baldur von Schirach og Walter Funk.

Fangerne fik Lov at mærke en lille Smule til Højtiden. De blev samlet i et af Fængslets Værelser til Guds-tjeneste, og et Kor sang, men der blev ikke tændt Lys eller opstillet Juletræ.

Fængselsreglerne forbyder Juletræ eller særlige Festarrangementer.

Ingen Amnesti i Norge

Man har Indtryk af, at mange Mennesker venter Amnesti for Landssvigere i Norge i det nye Aar. Overfor „Dagbladet“ siger Statsraad Gundersen Nej, idet han absolut ikke kender noget til Amnesti.

Han havde hørt om Rygten; men det var ogsaa det hele. I Stortinget blev det for nogen Tid siden udtalt, at Amnesti kunde der ikke blive Tale om. Det staar jeg fast ved, udtalte Statsraaden.

Læserbrev

Vi maa revidere vore Begreber

Den frygtelige Epoke i Menneskehedens Historie, som de nazistiske Forbrydere lod os gennemleve, har været Aarsag til, at mange er vaa net op til Forstaaelse af de dybereliggende Aarsager til det, der fandt Sted. De har maattet erkende, at denne Krig, saavel som alle de foregaaende, har sin Rod i de herskende økonomiske Vilkaar, Verden lever under, at Krig er en naturlig Videreførelse af den Handelspolitik, som føres under saakaldte fredelige Forhold.

Og man kan saa spørge — hvorledes kan det være, at Folkene Gang paa Gang lader sig føre ud i Masse-slagtninger og Ødelæggelser? Hvorledes indfanges, opdrages og præpareres Mennesker til at indgaa som et brugbart Led i denne Samfundstilstand?

De historiske Ord — del og hersk — har Gyldighed endnu. De økonomisk bestemmende har gennemført dette i det praktiske Liv. Jo flere Baase, jo flere Rubriker, jo flere Skranker, jo flere Individder der gaar deres egne Vegne, desto flere Chancer er der for de økonomisk bestemmende for at beholde de for dem ønskelige Tilstande — jo mindre Fare er der for at de økonomisk afhængige skal samle sig og gøre sig gældende som Masse.

Allerede i Barnealderen udsættes Individet for en Paa-virkning, som gør, at vedkommende inficeres med den egoistisk-individualistiske Bacille. Han eller hun faar baa-de i Hjemmet og andre Steder det Spørgsmaal at høre: Hvad er han?

Samtidig med, at Barnet derigennem faar indprentet Betydningen af at være noget, gives der Udtryk for, at der ogsaa ventes noget stort af ham. Det vordende Menneske presses ved denne Paa-virkning ind i en imaginær Korridor, hvor han ikke ser til Siderne, men kun fremefter. Han ser kun sin egen Vej, der fører til det for ham eftertragtede Maal.

Paa hvilken Maade han naar det er forsaavidt ligegyldigt for ham. Han albuer sig frem, han trænger sig foroverbøjet frem, han maver sig frem. Under denne Fremtrængen har han ingen Tanker for andre, han har ingen Interesse for andres Livsvilkaar. Han ser dem kun, naar han skubber dem til Side eller tramper paa dem under sin Fremstormen. Det egoistisk-individualistiske Menneske — Dagligmennesket — ham, der har nok i sig selv — der dyrker sig selv og kun interesserer sig for sin egen lille Verden — han naar i de fleste

Tilfælde sit Maal, men naar han er der, er han klam som en Padde.

Man møder denne baade afskyvækkende og medynksværdige Type alle Steder. I Fabrikker, Værksteder, Kontorer og overalt i det offentlige Liv. Stræberen — Karriererytterne er det bestaaende Samfunds Støtter og medansvarlige for den gældende Tingenes Tilstand. De er immune overfor Sammenholdets Ide. Som Reaktionens Medløbere saboterer de med alle Midler og paa forskellige Maader al Solidaritet og Kammeratskab. Med Rapporter og Angiveri af enhver Art søger de inden for den Gren af Samfundslivet, hvor de opererer, at virke lam-mende paa al Opposition og at kujonere deres Arbejdsfæller til Underkastelse og slaveagtig Servilitet overfor de bestemmende. Deres Belønning er Gradsbetegnelser og Avancement. De lever i en Verden, der er præget af alles Kamp mod alle. En Verden præget af Smaatskaarenhed, af Nid og Nag, af Opblæsthed, Forlorenhed og Hykleri, hvor der er en Jagen rundt af smaa Mennesker, der i barnlig Iver bestræber sig for at blive noget, som de kan blære sig af overfor Mennesker, der er lige saa smaa, som de selv er. En trist Verden, med en fedtet og ildelugtende Atmosfære at aande i.

Om man kunde bevæge Menneskene til at betræde Forstaaelsens Vej, vilde de naa et Plateau, hvor et klarere Udsyn blev dem til Del. De vilde derfra se den nuværende Samfundstilstands uhyre Forbrydelse overfor Menneskehedens, dens Plyndren og Udbytning, Svindelen i al dens Hæslighed — Korruptionen — Politikerne — Børshajerne — den underkøbte Presse — den private Rustningsindustri og til Slut Krigen — Massemordene — Ødelæggelsen — Jammeren og Elendigheden. Og de vilde, hvis de var rettænkende Mennesker gaa ind i Kampen for Skabelsen af en skønnere og bedre Verden. En Verden, hvor broderlig Kappelstrid Landene imellem havde til Formaal at skabe Tryghed — Velstand og Velvære for Folkene. En Verden, hvor man ikke vurderer efter Indholdet af Bankkonto, men efter sin Indsats som Samfundsborger. En Verden, som ikke spørger hvad du er — men hvem du er.

Oluf Bonné.

Har du noget paa Hjerte?

skriv da et Læserbrev til Redaktionen,
Slagelsegade 9, 2. - København Ø.

Thøger Thøgersen

om hvem vi bringer smukke Mindeord paa Side 6. skrev følgende Indlæg, inden han lukkede sine Øjne. Det er antagelig de sidste Linjer, han fik skrevet, beregnet paa Offentliggørelse. Den omtalte Antikel stod i November-Nummeret af Pigtraad.

Under Overskriften „Nu kan det være nok!“ har Axel Hansen, Holbæk, i Pigtraads Oktobernummer givet en Skildring af den Behandling, de danske Jøder fik ved deres Ankomst til Swinemünde den 3. Oktober 1943, og han drager en Parallel mellem denne Behandling og Begebenhederne i Hamborg ved Landsættelsen af Jøderne der. Han opfordrer derpaa Landsforeningen af Besættelsestidens politiske Fanger til at nedlægge en Protest overfor den engelske Regering i den Anledning.

I de Kommentarer, Pigtraads Redaktion knytter til Axel Hansens Indlæg, hævdes, at der er „visse Forskelle“, idet „Jøderne var rejst frivillig til Palæstina, medens Axel Hansen var tvangsdeporteret“. Nu fremgaar det ikke af Axel Hansens Indlæg, at det er til Protest mod sin egen Deportation, han vil ulejlige Landsforeningen, saa alene af den Grund er Redaktionens Bemærkning vist lidt for billig. Men ogsaa Paastanden om Frivilligheden forekommer noget flot, naar de europæiske Jøders Lidelser gennem en lang Aarrække og endnu idag tages i Betragtning.

Endelig lægger Redaktionen Vægt paa, at Jøderne var uden Visum til Palæstina og med fremstrakt Pegefinger doceres: „Nej, i Dag skal man have visse Papirer i Orden for at kunne drage ind i et andet Land“.

Ak ja! Saa hurtig ruller Tiden. Men der var ogsaa visse Papirformularer og Visumhensyn, der, om Lov skulde følges, paakrævedes i Besættelsestiden ogsaa for danske Modstandsfolk, der ofte med Døden i Hælene gik over den svenske Grænse, og de havde saavist intet Visum, men det er maaske glemt.

Jødernes Lidelseshistorie sluttede ikke den 5. Maj 1945, den fortsætter endnu idag, og deres Higen bort fra Europa hen til et Sted, hvor de kan bosætte sig og danne en Nation, er saa sandelig ikke dikteret af Rejse-lyst eller Eventyrtrang og burde vel egentlig være forstaaelig ogsaa for Pigtraads Redaktion.

Jeg er med Axel Hansen af den Mening, at den engelske Regerings Tilbageførelse af Jøderne til Tyskland var en saadan Skændsel, at den i al Fremtid vil brændemærke Gerningsmændene og at den uomtvistelig ledsagedes af grove Voldshandlinger under Tyskernes frække Latter, understreger Handlingens infame Karakter.

Men hvad! Nu sidder vi jo selv i saa nogenlunde Sik-

kerhed, og saa giver det vel Ro i Sindet at lukke Øjnene for den Kendsgerning, at Jøderne ikke endnu har opnaaet dette Gode. Saa kan vi naturligvis nøjes med at nære vor Harm og Indignation ved at dvæle ved de navnløse Lidelser, Jøderne var udsatte for under det tyske Nazistyre, og herved risikerer vi i hvert Fald ikke at støde Hans Majestæts Regering i England paa Manchesterne.

Thøger Thøgersen.

Dansk-tjekkisk Udveksling

De 8 Kammerater, som i Sommer deltog i en Rejse til Tjekoslovakiet arrangeret af Norsk Fangesamband, var saa begejstrede for denne Tur, at de straks ved Hjemkomsten udtalte, at vi maatte have noget mere af den Slags.

Imidlertid er det dyrt og vanskeligt at rejse i Udlandet, saa den eneste Måde, saadanne Rejser kan arrangeres paa, bliver foreløbig som Ferieudveksling.

Et saadant Feriebytte kunde tænkes arrangeret paa den Maade, at en dansk Kammerat indbyder en tjekkisk Kammerat til 14 Dages Ophold i sit Hjem den ene Sommer for saa at gæste Tjekkeren paa lignende Maade den følgende Sommer. Inden Landsforeningen gaar i Gang med at træffe nærmere Aftale med de paagældende Fangeorganisationer, maa vi dog vide lidt om, hvor stor Interessen er for et saadant Arrangement. Vi spørger dig derfor:

Vil du have en udenlandsk Kammerat boende som Feriegæst til Sommer i ca. 14 Dage?

Hvilket Land vil du foretrække?

Subsidieret?

Særlige Ønsker iøvrigt.

Indbydelsen maa have den Form, at Gæsten kun skal betale selve Rejsen til dit Hjem, hans Ophold, Forplejning og Lommepenge maa du regne med at betale. (Til Gengæld skulde du altsaa have de samme valutamæssige Fordele til næste Sommer).

Lad os høre din Mening om denne Plan! Skriv til Landsforeningens Sekretariat, Dr. Tværgade 7, København K., senest 1. Februar.

Rettelse til sidste Nr. af Bladet

Anmeldelsen af Futjiks Bog „Med Rebet om Halsen“ var skrevet af Gunnar Hjelholt. Vi bragte den i December Nummeret.

København

FOTOSTUDIO

Poul Dävidsen — Nørrebrogade 140
Taga 1007 Neuengamme Nr. 50467

**Støberi- Special- og Maskinfabrik-
arbejdernes Forbund**

Pileallé 27

**Tagensvej Vulkaniserings- &
Slidbanefabrik**

Tagensvej 70, N.

A. D. Christensen

Rysensteensgade 6 - København V.

Export af Isenkram, Værktøj & Køkkenudstyr

Vejle

Aktieselskabet

De danske Bomuldsspinderier

Vejle — Valby

Vordingborg

*A/s O. Sørensen & Sønner
Skotøjsfabriker*

Ørslev pr. Vordingborg & Vordingborg

Skive

Korkisoleringsplader

Tagpap *Skivehus*

Asfalt Asfalt- og Tagpapfabrik, Skive

BØRGE HANSEN
OST en GROS
SKIVE

Silkeborg

Silkeborg Jern- & Staalforretning A/s.
»Staalgaarden« — Silkeborg

Nykøbing F.

I. B. Bruun & Søn A/S

Nykøbing F.

Kammeraternes Hjælpefond

har Postgiro-Konto

Nr. 780

